

[Bording.]

Og Venstres Ordfører, Hr. Westergaard, udtalte ved anden Behandling paa Venstres Vegne uden Modsigelse fra nogen Side:

„Det er... min Opfattelse, at det vil være urigtigt og uretfærdigt at indskyde nye Laan foran Førsteprioriteten.“

Og senere:

„Hvis man gaar hen og indskyder et Led foran disse Obligationer med Hensyn til Pantesikkerheden, saa er det ganske utvivlsomt, at saa vil Køberne af disse Obligationer blive betænkelige, og det vil atter betyde, at Kursen paa dem vil dale.“

Det var det Standpunkt, som Venstre forfægtede den Gang overfor det nye Princip Indførelse, som jeg foreslog paa mit Partis Vegne. Jeg tror ikke, det var rigtigt, og jeg henholder mig i Dag til de Udtalelser, der er faldet, dels fra den højtærede Landbrugsminister, dels fra Venstres ærede Ordfører, at netop saadanne Grundforbedringsarbejder i høj Grad vil betyde en Fordel for Prioritetshaverne. Det er ikke nogen Vedligholdelse, her er Tale om. Ja, man kan nok sige, at naar nogen Jord er blevet mergelfattig, saa er det egentlig Mandens Pligt at gøre den mergelig igen, men hvis han ikke gør det, gaar det i højeste Grad ud over hans Panthavere, hvis han har sin Ejendom overprioriteret. Derfor er det i høj Grad i disses Interesse, at Forbedringer foretages, og naar det er næsten umuligt — og det gjorde Ministeren ogsaa gældende for et Øjeblik siden — at faa denne Foranstaltning gennemført, hvis man ikke faar denne Fortrinsret, saa mener jeg, det vil være rigtigt at give den. Det var det, Ministeren ikke vilde erkende, men, som sagt, den, der overvinder sig selv, er større end den, der overvinder en Stad.

Angaaende Landvæsenskommissionerne vil jeg sige, at hvis § 6 kan forstaas saaledes, at der ikke behøver at tilkaldes en Landvæsenskommission, naar der bliver optaget nye Medlemmer, og disse nye Medlemmer ønsker at faa denne Fortrinsret, vil det naturligvis lette Arbejdet ganske betydeligt. Men det synes jeg ikke er tilstrækkelig tydeligt udtalt i § 6; det er givet, at det ofte vil medføre en Ændring af Planen, og i hvert Tilfælde har Landvæsenskommissionen jo saa ikke bedømt denne enkelte Mands Jord og Berettigelsen for ham til at faa Mergling, om det virkelig ogsaa betyder saa meget med Hensyn til Værdiforøgelsen, at han bør have denne Fortrinsret. Jeg vilde netop mene, at hvis man ikke faar et Udvalg til at bedømme Sagen i de enkelte Tilfælde, kan vi meget let komme ud at svømme, og saa

er et Mergelselskab stærkt interesseret i at faa saa mange med som muligt, for derved bliver det jo betydeligt billigere for dem allesammen. Saa kan de sige, at det er aabenbart for alle og enhver, at det er en Værdiforøgelse, ikke blot for Manden, men ogsaa for Prioritetshaverne. Saa kan de tage ham først, og naar de saa har faaet hans Forhold godkendt af Landvæsenskommissionen, kan de tage alle dem med, der maaske har en Fordel af det i Øjeblikket; maaske kan det blive til Fordel for Prioritetshaverne, men det er mere tvivlsomt. Det ændrer maaske ikke Planen som Helhed, men disse Jorder og de paagældendes økonomiske Forhold har ikke været under Bedømmelse, og det var netop det, jeg troede, at man i høj Grad vilde kræve Udvalgs Tilkaldelse til. Hvis det ikke er nødvendigt, vil jeg naturligvis ikke forlange, at der skal ske Bedømmelse i hvert enkelt Tilfælde. Jeg ser nok, det vil vanskeliggøre Sagen, og det var netop det, jeg var betænkelig ved, men jeg forstaar ikke, at man kan sige, at det ikke er de sidste Tilfælde, der bliver de vanskeligste for Kreditinstitutionerne, det vil jeg dog absolut tro det er.

Holdgaard: Jeg maa i og for sig beklage, at den højtærede Landbrugsminister ikke vilde tage imod den Anerkendelse, som jeg gerne vilde have ydet ham i Dag; han vilde ikke være blevet mindre i mine Øjne, om han havde indrømmet, at han havde foretaget en Slags Frontforandring her. Jeg har imidlertid Indtryk af, at Ministeren forsøgte at snakke udenom, at snakke om andre Ting end det, der i Virkeligheden foreligger. Der har jo aldrig været stillet Krav om, at en Mand, fordi han fik nyt Tag paa sit Hus eller fik sine Bygninger forbedret, derfor skulde have indsat et Laan hertil som første Prioritet forud for de andre Prioriteter; det har der aldrig været Tale om. Men der er Tale om, at naar der udføres et Grundforbedringsarbejde — som Talen er om her i Dag — ved Mergling og ogsaa ved Vands Afledning, saaledes som det ærede Medlem Hr. Bording var inde paa, og andre Ting, som Statens Grundforbedringsudvalg godkendte, saa kunde man lade noget saadant gaa foran for bestaaende Prioriteter. Saa kan man snakke udenom, saa længe man vil, det er det, der foreligger ved dette Lovforslag, at man giver Mergelselskaberne en Fortrinsret forud for Prioriteterne. Ministeren siger, det er ikke noget nyt Princip. Jo, det er dog et nyt Princip overfor Mergelselskaberne, det tror jeg ikke Ministeren vel kan komme udenom.

Naar jeg har faaet denne Opfattelse af